

Klíčové kompetence a průřezová témata dle RVP ZV

Zaměření kompetence	Vybrané činnosti a učivo umožňující rozvíjení kompetence (strany učebnice)
k učení	Učení ve formálních a neformálních situacích (5). Význam vzdělání pro různá povolání (46, 52). Památky jako zdroj informací (17). Média jako zdroj informací (25). Průběžně pozorování, experimentování, záznam informací. Zjišťování informací od rodičů a dalších dospělých, z různých typů pramenů.
k řešení problémů	Porovnávání, vyhledávání rozdílů (16–17). Předpovídání průběhu děje (formulování hypotéz), jejich porovnávání s pozorováním, nacházení příčinných vztahů (53–54). Průběžně – logické operace třídění (kategorizace), přiřazování, uspořádání v časovém sledu.
komunikativní	Mediální komunikace (24–26). Průběžně – ústní a písemné formulování závěrů zkoumání, komunikace při práci ve dvojicích, skupinové a kooperativní práci.
sociální a personální (spolupráce a úcta)	Bezpečnost v dopravě (12–13, 50–51). Bezpečnost u vody (68). Chování při úrazu (40–43). Prevence a postup při týrání a zneužívání (48–49). Ohled k zájmům a potřebám druhých (23). Respektování odlišnosti (34–36). Orientace v čase, v jízdním řádu (28–29).
občanská	Základní struktury v obci (10–11). Soužití v rodině (23). Rozdíly mezi lidmi jsou normální a vítané (34–36). Průběžně spolupráce se spolužákem. V grafice lidé s postižením, odlišná etnika.
pracovní	Proměny pracovních příležitostí v preindustriální, průmyslové a současné civilizaci (16–18). Profese ve zdravotnictví, význam týmové spolupráce různých lidí a různých profesí (46–47). Průběžně práce podle instrukce, spolupráce.

Průřezové téma	Činnosti a učivo umožňující naplňování tématu (strany učebnice)
osobnostní a sociální výchova	Hygiena a psychohygiena – co ohrožuje dýchací, oběhovou a nervovou soustavu (40–42). Poznávání lidí – shody a odlišnosti životního stylu (34–35). Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – plánování rodinných činností, hledání kompromisu (23), odolnost vůči manipulativní komunikaci v reklamě (26), posouzení a zvládnutí krizové situace (43, 48–49).
výchova demokratického občana	Občanská společnost a škola – žijeme v obci (18). Občan, občanská společnost a stát – republikánské zřízení našeho státu, demokratické tradice – 28. říjen (19). Výchova spotřebitele (26).
výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Objevujeme Evropu a svět – co máme společného a čím se lišíme (33–34). Globální problémy – nedostatek vody, rozvojová pomoc jako závazek rozvinutých zemí (52).
multikulturní výchova	Shody a rozdíly mezi národy a kulturami (31, 33). Migranti v české společnosti (36). Průběžně lidé odlišných etnik v obrázcích.
environmentální výchova	Ekosystémy – voda (58–63). Lidské aktivity a problémy životního prostředí – vývoj krajiny, dopady urbanizace (16–17), důsledky znečišťování vody (65, 67). Zásady hospodaření s vodou (64, 66).
mediální výchova	Média ve společnosti – vymezení a typy médií (24). Obsah médií – analýza mediálního sdělení (25). Produkce reklamního sdělení (26).

Očekávané výstupy pro 2. ročník

Výstupy stanovené RVP	Dílčí výstupy určené autory 2. ročník	Učivo	Vztahy a souvislosti
Místo, kde žijeme			
Žák vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo.	Vybere orientační body v okolí školy. Pomocí modelového plánu okolí školy popíše cestu do školy. Popíše zjednodušeně dopravní síť v okolí své školy (svého bydliště). Vysvětlí význam určování světových stran.	Plán. Určování světových stran. Dopravní síť v okolí školy, v obci.	Geometrie – vztahy objektů v prostoru. Výtvarná výchova – kresba krajiny.
Žák rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí. Uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu.	Uvede, jaký typ autosedačky musí vzhledem ke své velikosti používat a proč. Určí vybrané dopravní značky a důvod jejich užití. Uvede povinnou výbavu cyklisty v silničním provozu. Vyjmenuje pravidla, která upravují chování cyklisty (bruslaře na kolečkových bruslích...).	Dopravní značky a jejich rozdělení. Pravidla upravující chování cyklisty. Povinná výbava cyklisty. Bezpečné cestování v autě, v hromadné dopravě.	Jazyková a komunikační výchova – dopravní značky jako příklad symbolického komunikačního systému.
Žák začlení svou obec do příslušného kraje a oblužného centra ČR. Žák rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří její estetické hodnoty.	Uvede orientační body a významné linie obce a místní krajiny. Určí části, které tvoří obec, v níž žije. Podle světových stran nebo významných linií uvede sousední obce. Popíše zjednodušeně dopravní síť města/oblasti.	Orientační body a významné linie obce a místní krajiny. Části naší obce. Sousední obce/města podle světových stran nebo významných linií.	
Žák pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí.	U vybraných budov v obci vysvětlí jejich funkci. Pojmenuje památky a vysvětlí význam pojmu památka. Charakterizuje způsob bydlení ve městě před sto lety a dnes.	Význam/funkce vybraných budov v obci. Proměny obce v čase (město). Památky, jejich význam.	Výtvarná výchova – umělecká hodnota památky, počátky rozlišování uměleckých slohů.
Lidé kolem nás			
Žák projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům.	Vysvětlí, co mají společného a v čem se mohou lišit lidé z různých kultur. Uvede příklad, jak odlišné kulturní projevy odrážejí podmínky, v nichž lidé žijí. Uvede příklad, jak se kultury vzájemně obohacují.	Antropologické konstanty společné lidem všech kultur a etnik a rozdíly v jejich konkrétní podobě na příkladu svátků a slavení.	Estetickovychovné předměty – výtvarné, slovesné, hudební projevy naší kultury a etnických skupin, které u nás žijí.
Vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole.	Uvede příklady, jaké potíže může mít dítě z jiné kultury žijící u nás. Předvede v modelové situaci vhodné chování vůči „jinému“ dítěti.		
Žák rozlišuje blízké příbuzenské vztahy, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi.	Sestaví rodokmen své rodiny do generace prarodičů. Zohledňuje potřeby různých členů rodiny.	Role a odpovědnost členů rodiny včetně dětí.	Matematika – genealogické relace symetrické a nesymetrické, tranzitivita relací...
Žák používá peníze v běžných situacích. Průřez. témata: environmentální výchova; globální výchova.	Identifikuje situace, kdy v běžném životě potřebujeme vodu, uvědomuje si její hodnotu (i finanční). Určí situace a spotřebiče s největší spotřebou vody. Popíše cestu pitné vody z vodního zdroje až po vypouštění splaškových vod.	Infrastruktura v obci – vodovody a kanalizace. Úprava vody. Hospodaření s vodou.	Matematika – výpočty spotřeby vody.
Žák odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností.	U vybraných profesí popíše náplň práce: profese v nemocnici a při zásahu u úrazu; profese při tvorbě a šíření televizního vysílání.	Profese ve zdravotnictví. Profese v médiích. Práce geologa.	Význam vzdělání pro přípravu na výkon profese – motivace k učení.

Výstupy stanovené RVP	Dílčí výstupy určené autory 2. ročník	Učivo	Vztahy a souvislosti
Rozmanitost přírody			
Žák pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích.	Charakterizuje ekosystémy tekoucí vody a vodní nádrže, uvede příklady organismů.	Voda v přírodě. Ekosystémy v blízkosti vodních ploch. Vodní živočichové.	Estetickovýchopné předměty – voda a život kolem ní v umění.
Žák rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě.	Uvede příklady přibřežních a vodních rostlin rybníků. Uvede příklady obyvatel rákosin, živočichů žijících pod a nad hladinou rybníků. U vybraných druhů popíše specifika jejich života. Popíše proměny života v rybníce a jeho okolí v cyklu roku.	Proměny života ve vodě a okolo vody v průběhu roku.	
Žák provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů.	Uvede, jaké má voda vlastnosti a v jakých situacích se s nimi setkáváme. Uvede podmínky, za kterých se voda vyskytuje v jednotlivých skupenstvích. Popíše koloběh vody v přírodě. Popíše aktuální stav počasí. Vysvětlí, jak vybrané meteorologické jevy vznikají a jaké mohou mít důsledky.	Voda – vlastnosti. Pokusy s vodou. Skupenství (termín nevyžadujeme). Pocasi, oblačnost, srážky.	
Lidé a čas			
Žák využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě.	Čte časové údaje s přesností na minutu. Převádí časové údaje v analogovém a digitálním vyjádření, ve dvanácti- a čtyřicetihodinovém systému.	Čtení času. Jednoduchý jízdní řád.	Matematika – orientace na časové ose, šedesátková soustava.
Žák rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.	Charakterizuje způsob bydlení ve městě před sto lety. Identifikuje nejzřetelnější změny do současnosti v oblasti udržování hygieny, zajištění dopravy a spojů ve městě.	Generace prarodičů. Bydlení ve městě před 100 lety.	
Průřez. téma: multikulturní výchova.	Jednotlivým ročním obdobím přiřadí svátky v naší zemi tradičně slavené. U vybraných svátků vysvětlí obsah a způsob slavení. Uvede příklady slavení svátků jiných kultur.	Svátky rodinné, svátky v přírodním cyklu roku, svátky s náboženskými kořeny a svátky občanské.	Jazyk a jazyková komunikace – cizí jazyky – svátky a zvyky okolních zemí jako důležité reálie.
Člověk a jeho zdraví			
Uplatňuje hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle. Dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných.	Vyjmenuje alespoň tři soustavy potřebné pro fungování lidského těla. Rozliší typy úrazů podle toho, jaké funkce lidského těla ohrožují. Dokáže posoudit, zda je při úrazu nebo náhlé zdravotní příhodě ohrožen život. Umí přivolat pomoc. Charakterizuje fáze vývoje člověka od narození po stáří a smrt.	Přehled orgánových soustav a jejich význam. Typy úrazů a jednání dítěte při nich – první pomoc. Vývoj dítěte/člověka. Základní potřeby v různých obdobích. V nemocnici.	Tělesná výchova – význam pohybu, odpovědnost pro zdravý vývoj orgánových soustav. Jazyková a komunikační výchova – komunikace v krizové situaci.
Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe a jiné dítě.	Rozezná krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání...) a navrhne, kde vyhledat pomoc. V modelové situaci určí oběť a pojmenuje možná nebezpečí této situace. V modelové situaci umí zareagovat jako svědek těchto situací.	Krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání). Zdroje pomoci. Chování v roli svědka nebezpečné situace.	Jazyková a komunikační výchova – schopnost vyjadřovat vztahové, emoční a další problémy v mezilidském soužití a komunikovat o nich s odborníkem.